

Козинець О.Г., к.і.н., доцент, зав. кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права юридичного факультету ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ

Нормативне забезпечення приєднання Техасу до США

Безперечним лідером західної цивілізації є Сполучені Штати Америки. Вони закріпили за собою домінуючу роль на світовій арені. Але Сполучені Штати Америки пройшли не легкий путь, щоб закріпити за собою статус безперечного лідера західної цивілізації. Історія США дуже різноманітна і цікава. Одним із цікавих фактів історії США є саме приєднання Техасу.

Метою дослідження є нормативне забезпечення приєднання Техасу до США та значення приєднання для державотворення США.

Так, 6 листопада 1528 р. конкістадор Альвара Нуньеса Кабеса де Вака вступив на територію Техасу, після чого був узятий в полон корінними жителями, якими були індіанські племена Біда, Апачі, Команчі, Атапакан та інші. Близько 6 років довелося провести чужинцеві в Техасі, щоб налагодити відносини з місцевими племенами. Лише з плином часу конкістадору вдалося врятуватися з полону, після якого він відправився до Мексики і став головним дослідником районів Техасу.

Починаючи з 1541 р., на територію Техасу відправлялися численні експедиції, які завершувалися невдачами через постійні зіткнення з місцевими жителями. Проте, чергова битва з індіанцями в 1682 р. стала причиною утворення першого поселення іспанців на території штату.

1685 р. став часом, коли на територію Техасу ступили французи. Керівник експедиції з Франції Рене де Ла Саль шукав гирло повноводної річки Міссісіпі, але через погану навігацію опинився біля берегів Техасу. Протягом двох років французи намагалися знайти дорогу до Міссісіпі, але через хвороби, відсутності продовольства і постійні зіткнення з корінним населенням чисельність французького табору швидко зменшувалася. Це змусило керівника експедиції з 16 супроводжуваними покинути форт, залишивши на території штату 20 осіб, основна частина яких була представлена дітьми та жінками.

Іспанці, не бажаючи миритися з конкуренцією з боку французів, вирішили розшукати їх форт, щоб винищити противника. Коли табір був знайдений - велика частина жителів була мертва, а всі житлові споруди зруйновані місцевими племенами індіанців [1, с. 22].

Перша половина XVIII ст. супроводжувалася постійними війнами між французькими та іспанськими колоніями. Головна битва, на думку багатьох вчених, припадає на 1718-1720 рр. Дана битва була наслідком «війни четвертого альянсу», яка з величезною потужністю розгорілася на території Європи. Однак в 1762 р. Франції довелося поступитися пальмою першості іспанцям, які, в кінцевому рахунку, були наділені правом на дані території. Таким чином, до кінця XVIII ст. Техас почали відносити до території іспанської колонії, яка носила назву «Нова Іспанія».

Статус республіки Техас отримав лише в 1836 р., після численних воєн з Мексикою за незалежність. Запеклі битви за суверенітет тривали і впродовж подальших 10 років. У 1845 р. 29 грудня Техас офіційно був приєднаний до США.

Переселенці з півдня США, почали емігрувати в Техас на початку 1820-х рр. на прохання мексиканського уряду, який прагнув заповнити рідко населені землі своєї північної території. Вихідці з США незабаром стали більшістю в Техасі і остаточно розчарувалися в мексиканському управлінні. Коауїла-і-Техас, мексиканський штат, частиною якого був Техас в 1827 р. схвалив державний план поступового звільнення рабів, що викликало невдоволення багатьох поселенців, які переїхали в Техас з півдня США і були рабовласниками. Техас оголосив про вихід зі складу Мексики, результатом цього стала війна за незалежність Техасу. У 1836 р. бойові дії закінчилися перемогою Техасу. Сем Хьюстон, прихильник приєднання до Сполучених Штатів став першим президентом Республіки Техас.

У серпні 1837 р. Мемукан Хант, радник техаського посольства в США, представив Мартін Ван Бюрен пропозицію про приєднання. Вважаючи, що приєднання призведе до війни з Мексикою, адміністрація президента відхилила пропозицію Техасу. Після обрання президентом противника приєднання Мірабо Ламара в 1838 р. і в результаті побоювань США щодо приєднання Техасу, республіка відкликала свою пропозицію. У 1843 р. президент Джон Тайлер виступив на підтримку приєднання, почавши переговори з Республікою Техас про договір про приєднання, який він представив у Сенат. 8 червня 1844 р. договір був відхилений, за нього проголосувало всього 16 сенаторів із 35, що значно нижче необхідної кількості у дві третини голосів для затвердження. З 29 сенаторів-вігів 28 проголосували проти договору, і лише один з вігів, родом з півдня, підтримував договір. Думки сенаторів-демократів з цього питання розділилися: шість північних і один південний демократ виступили проти договору, а п'ять північних і десять південних демократів підтримали його.

У листопаді 1844 р. президентом США був обраний демократ і переконаний прихильник територіальної експансії Джеймс Полк, основним пунктом програми якого було обов'язкове приєднання Техасу. Після виборів адміністрація Тайлера, розуміючи, що громадськість готова підтримати приєднання, почала консультації з обраним

президентом Полком і розробила план приєднання за допомогою спільної резолюції. У резолюції заявлялося, що Техас буде визнаний в якості штату, якщо республіка схвалить приєднання до 1 січня 1846 р., що територія штату може бути розділена на кілька штатів, числом до п'яти, і що державні землі республіки перейдуть у володіння штату Техас після його утворення. Конгрес США прийняв спільну резолюцію 28 лютого 1845 р., за чотири дні до вступу Полка на посаду президента. Незабаром після цього, Ендрю Джексон Донельсон, американський повірений у Техасі і племінник колишнього президента Ендрю Джексона, представив американську резолюцію президенту республіки Техас Ансону Джонсу. 4 липня 1845 р. конгрес Техасу схвалив варіант запропонованого американцями приєднання з єдиним голосом проти, і почав писати конституцію штату. Громадяни Техасу затвердили нову конституцію і постанову про приєднання 13 жовтня 1845 р. Полк підписав документи про офіційну інтеграцію Техасу в США 29 грудня 1845 р.

Спільна резолюція і постанову про приєднання містять формулювання, які дають формування до чотирьох додаткових штатів з колишніх територій Республіки Техас: «На території Техасу і за згодою цього штату може бути утворено до чотирьох додаткових штатів відповідного розміру і досить населені. Ці штати мають право увійти до складу Сполучених Штатів Америки на підставі відповідних положень державної конституції» [2, с. 358].

Спільна резолюція містила вимогу, згідно з якою нові штати, чії землі лежать північніше кордонів, визначених Міссурійським компромісом, повинні стати вільними від рабів, а штати південніше можуть вибрати, дозволяти чи не дозволяти рабство. Четверта стаття конституції США дозволяє створювати новий штат на території існуючого за згодою законодавчих органів штату, а також конгресу.

Як пізніше стверджував помічник державного секретаря Джордж Локхарт Рівз: «Цей договір був спеціально сформульований таким чином, щоб залишити межі Техасу невизначеними, і спільна резолюція наступної зими була написана в тому ж ключі. Була надія, що це може відкрити шлях до переговорів, у ході яких весь предмет кордонів Мексики, від Мексиканської затоки до Тихого океану, може бути переглянтий, але ці надії не виправдалися» [2, с. 374].

До приєднання між Республікою Техас і Мексикою був безперервний територіальний спір. Техас стверджував, що кордон проходить по річці Ріо-Гранде, в той час як Мексика наполягала на тому, що кордон проходить по іншій річці, Нуесес і не визнавала незалежність Техасу. Президент США Джеймс Полк наказав генералу Закарі Тейлор поставити гарнізон на південному кордоні Техасу, як це було визначено в колишній республіці. Тейлор висунувся в Техас, ігноруючи вимоги мексиканської влади покинути територію, і пройшов на південь, до Ріо-Гранде, де він почав будувати форт неподалік від гирла річки в Мексиканській затоці. Мексиканський уряд оголосив ці дії порушенням її суверенітету.

Хоча влада Республіки Техас стверджувала, що південно-західна межа проходить по річці Ріо-Гранде, вони ніколи не контролювали територію, яка тепер належить штату Нью-Мексико. Невдала техаська експедиція в Санта-Фе в 1841 р. була єдиною спробою взяти цю територію. Ель-Пасо був узятий під контроль Техасу Робертом Нейборс тільки в 1850 р., через чотири роки після приєднання до США. У Нью-Мексико він був прийнятий недружелюбно. Влада Техасу за підтримки південних штатів продовжували стверджувати, що територія до Ріо-Гранде належить штату, в той час як північні штати підтримували в цьому питанні Нью-Мексико. В результаті нинішня межа між штатами була визначена компромісом 1850 р.

Формальні суперечності з приводу законності приєднання Техасу пов'язані з тим, що Конгрес схвалив приєднання Техасу як території, простою більшістю голосів у Сенаті, замість підписання міжнародного договору про приєднання, як це було зроблено у випадку з індіанськими землями. Після того як США і Республіка Техас не змогли прийти до згоди, Конгрес прийняв спільну резолюцію для приєднання республіки. Потім у жовтні 1845 р. конвенція республіки Техас із приєднання поставила на загальне голосування питання про прийняття спільної резолюції, і резолюція була прийнята всенародним голосуванням. Закон про приєднання був представлений і схвалений Палатою представників і Сенатом і підписаний президентом 29 грудня 1845 р. Незважаючи на незвичність цього договірного процесу, договір був повністю прийнятий усіма зацікавленими сторонами, і, що важливо, угоди є юридично обов'язковими. Крім того, Верховний суд США підтвердив законність приєднання шляхом спільної резолюції в 1901 р.

Розглянувши причини, засоби нормативного приєднання Техасу до США можна зробити висновки, що в цей період відбувалася велика кількість війн на території Техасу і це приєднання відіграло велику роль в історії США та значно вплинуло на державотворення країни. Аналізуючи процес державотворення США можна вважати, що він був не легким і цікавим. Жителі США приклали дуже багато зусиль для успішного державотворення країни і це є одним із багатьох факторів успішного розвитку країни.

Література:

1. Бельсон Я. М., Ливанцев К. Е. История государства и права США. – Л., 1982. – 240 с.
2. Лан В.И. США в военные и послевоенные годы. – М., 1978. – 691 с.
3. Лан В.И. США: от испано-американской до Первой мировой войны. – М., 1975. – 370 с.
4. Ивакян Э. А. История США: Пособие для вузов. – М.: Дрофа, 2004. – 576 с.